

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Рішенням Вченої ради
Харківського національного
університету мистецтв
імені І.П. Котляревського

Т.Б. Веркіна

Голова Вченої ради, ректор
Протокол № 1 від «02» вересня 2019 р.

Введено в дію Наказом № 88 – «З»

від «04» вересня 2019р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність (далі – Положення) регламентує діяльність Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського щодо забезпечення на інституційному рівні принципів академічної доброчесності для формування високої академічної культури, створення довіри до результатів навчання і підвищення рівня успішності випускників.

1.2. Положення розповсюджується на здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних, педагогічних працівників та інших працівників університету.

1.3. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», Статуту Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, рекомендацій SAIUP – Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні, що реалізується Американськими Радами з міжнародної освіти за сприяння Міністерства освіти і науки України та підтримки Посольства США в Україні, Методичних рекомендацій МОН України для закладів вищої освіти з підтримки академічної доброчесності, інших нормативно-правових актів. Положення базується на Бухарестській декларації етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європі, також використаний досвід іноземних та вітчизняних закладів вищої освіти у питаннях академічної доброчесності.

1.4. Основними цілями і завданнями є підвищення якості освіти, зміцнення атмосфери академічної доброчесності, підтримання високих професійних стандартів у освітній, науковій та творчій діяльності університету, формування академічної спільноти на засадах взаємної довіри і поваги, посилення репутації ХНУМ для стійкого розвитку і конкурентоспроможності.

2. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

2.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та / або наукових (творчих) досягнень.

2.2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

2.3. Усі працівники мають дотримуватися загальноприйнятих етичних норм, уникати суперечностей між приватними інтересами (майновими і немайновими) та посадовими обов'язками.

2.4. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- дотримання загальноприйнятих етичних норм.

2.5. Неприйнятними для університетської спільноти ХНУМ є будь-які види академічної недоброчесності. Основними видами порушень академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

2.6. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні працівники університету можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- усне або письмове попередження;
- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

- позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

2.7. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- усне зауваження від викладача або представника адміністрації;
- зниження оцінки за виконання завдання;
- усне або письмове попередження;
- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання;
- позбавлення права участі в програмах академічної мобільності;
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із університету.

2.8. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти та працівники університету можуть бути притягнуті до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом.

2.9. Для попередження порушень академічної доброчесності проводяться такі заходи:

- регулярне інформування здобувачів вищої освіти та працівників університету про необхідність суворого дотримання норм і правил академічної доброчесності;
- проведення роз'яснювальної роботи щодо змісту принципів, правил, цінностей академічної доброчесності на різних рівнях як зі здобувачами, так і працівниками (групи, кафедри, загальні збори тощо) із використанням актуальних методів мотивування до доброчесної поведінки;
- орієнтування науково-педагогічних працівників на проведення нестандартних видів робіт, що унеможливають або ускладнюють списування, плагіат; застосування у формулюванні завдань дієслів з вищих щаблів таксономії Блума; завдань, що допускають використання будь-яких джерел і перевіряють розуміння матеріалу і здатність використовувати інформацію для вирішення конкретних завдань;
- включення завдань для покращення навичок академічного письма у різні курси;
- проведення перевірок щодо наявності / відсутності плагіату;
- консультаційна підтримка здобувачів і працівників.

3. КОМІСІЯ З АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. У ХНУМ імені І.П. Котляревського створюється комісія з академічної доброчесності (далі – Комісія) – колегіальний орган, що приймає рішення про

наявність / відсутність порушень академічної доброчесності відповідно до цього Положення.

3.2. Комісія розглядає пропозиції членів університетської спільноти із вдосконалення політики з дотримання норм і правил академічної доброчесності, виступає з ініціативами щодо внесення змін до локальних актів університету.

3.3. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення Положення та надавати пропозиції адміністрації університету щодо притягнення до академічної відповідальності відповідно до законів України та цього Положення.

3.4. До складу Комісії входять: проректор з наукової роботи (Голова Комісії), проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, голова первинної профспілкової організації, голова ради молодих вчених (секретар Комісії), голова студентської ради. Кожен із членів Комісії має рівні права. До складу комісій не можуть входити особи, які притягувались до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності. У разі встановлення факту порушення академічної доброчесності членом комісії він виводиться з її складу наказом ректора.

Голова Комісії скликає засідання, формує порядок денний, веде засідання, підписує протоколи. Секретар Комісії здійснює технічну підготовку матеріалів до розгляду, реєструє заяви, підписує протоколи.

3.5. Засідання скликає Голова або три члени Комісії. Присутність членів Комісії на її засіданнях є обов'язковою. У випадку, якщо член Комісії не може взяти участь у ньому з поважних причин, він може повідомити про свою позицію письмово або засобами електронного зв'язку. За рішенням більшості членів Комісії можуть бути залучені інші особи з метою максимально неупередженого розгляду справи із правом голосу або правом дорадчого голосу.

3.6. Заява має містити ім'я, прізвище і місце роботи (навчання) заявника, опис порушення, вимогу та підпис заявника. Анонімні заяви чи такі, що не відповідають вказаним вимогам, не розглядаються.

3.7. Попередній розгляд заяви за дорученням Голови здійснює один із членів Комісії. У випадку, коли стороною конфлікту є член Комісії або його близька особа, він не бере участі у розгляді відповідної заяви.

3.8. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності.

3.9. Комісія має право використовувати технічні і програмні засоби для встановлення фактів; запрошувати на свої засідання таких осіб: яким відомо про обставини, викладені у заяві; які мають знання, необхідні для розгляду заяви.

3.10. На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності. При неявці останньої засідання переноситься з письмовим попередженням цієї особи про дату, місце і час проведення наступного засідання. У разі повторної неявки засідання проводиться за відсутності цієї особи.

3.11. Застосування конкретного виду академічної відповідальності здійснюється з урахуванням: щирого визнання порушником провини; активного сприяння розгляду справи; повторності порушень; вчинення порушення групою осіб; ступеню впливу порушення на здійснення освітньої, творчої та наукової діяльності, репутацію університету; інших обставин вчинення порушення.

3.12. Рішення приймаються відкритим голосуванням. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх. Комісія приймає обґрунтоване рішення не пізніше 10 робочих днів із дня реєстрації заяви. У разі необхідності строк розгляду може бути продовжений до 20 робочих днів із обов'язковим письмовим повідомленням заявника.

3.13. Якщо Комісія приймає рішення про те, що зміст заяви виходить за межі її компетенції та не підлягає розгляду, заявник має бути про це повідомлений у письмовому вигляді в найкоротший строк із роз'ясненням причин відмови.

3.14. Особа може оскаржити рішення Комісії про притягнення до академічної відповідальності шляхом письмового звернення до першого проректора протягом 10 робочих днів після оголошення рішення Комісії або до суду. У цьому випадку перший проректор має право своїм розпорядженням утворити апеляційну комісію, що формується із обов'язковим залученням представника (представників) студентства. Особи, які брали участь у розгляді оскаржуваного рішення Комісії, до складу апеляційної комісії долучатися не можуть. Апеляційна комісія приймає рішення не пізніше 7 робочих днів з наступного дня після виходу розпорядження про утворення апеляційної комісії.

3.15. Якщо здобувач вищої освіти чи працівник має сумніви щодо відповідності своїх дій вимогам академічної доброчесності, він може звернутися за консультацією до Комісії.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Зміни й доповнення до Положення можуть бути внесені за поданням будь-якого здобувача вищої освіти та працівника.

4.2. Положення вводиться в дію наказом ректора. Зміни й доповнення до Положення затверджуються Вченою радою ХНУМ імені І.П. Котляревського.

ПОГОДЖЕНО:

Голова студентської ради

Д.А. Старцев

Голова Ради молодих вчених

Г.В. Сагалова